

ضرورت آشنایی

حسابرسان داخلی

با چارچوب

CORBIT 5

ترجمه: رضا صبری^۱، علیرضا غنجدی فشگی^۲، امیرملکی نژاد^۳

مقدمه

تأثیر فزاینده فناوری اطلاعات بر استراتژی‌های تجاری و فعالیت‌های روزانه سازمان، حرفه حسابرسی داخلی را به شدت تحت تأثیر قرار داده است. فناوری اطلاعات، مهارت‌هایی را که واحد حسابرسی داخلی باید واجد آن باشد و نحوه انجام خدمات اطمینان‌بخش و مشاوره را تغییر داده است. در دنیای تجارت امروز، عملاً غیرممکن است که واحد حسابرسی داخلی بتواند برای سازمان متبوع خود، ارزش‌افزوده ایجاد کند مگر این‌که دارای دانش و مهارت‌های لازم در زمینه ریسک‌ها و کنترل‌های فناوری اطلاعات باشد و بتواند از فناوری‌های مبتنی بر تکنیک‌های حسابرسی استفاده نماید. حسابرسان داخلی ارزیابی سیستم‌های اطلاعاتی را انجام می‌دهند و باید تخصص لازم را در زمینه ریسک‌ها و کنترل‌های فناوری اطلاعات و حسابرسی فناوری اطلاعات داشته باشند. با این‌وجود همه حسابرسان داخلی نیاز دارند تا با عناصر اصلی و کلیدی سیستم‌های اطلاعاتی و ریسک‌های فناوری اطلاعات که دستیابی به هدف‌های تجاری سازمان را تهدید می‌کنند و همچنین فرایندهای نظام راهبری فناوری اطلاعات، مدیریت ریسک و فرایندهای کنترل آشنا باشند.

نقش حسابرسی داخلی در راهبری سازمان و مدیریت ریسک و کنترل داخلی

برای پرداختن بهتر به نقش حسابرسان داخلی در راهبری، مدیریت ریسک و کنترل داخلی، در گام اول به تعریف حسابرسی داخلی می‌پردازیم. انجمن بین‌المللی حسابرسان داخلی (۲۰۱۶) حسابرسی داخلی را این‌گونه تعریف می‌کند:

حسابرسی داخلی، فعالیتی است اطمینان‌بخش، مشاوره ای مستقل» و واقع‌بینانه که در صدد ارزش‌افزایی و بهبود عملیات سازمان است. حسابرسی داخلی با فراهم آوردن رویکردی سیستماتیک و نظاممند برای ارزیابی و بهبود اثربخشی فرایندهای مدیریت ریسک، کنترل حاکمیت شرکتی، سازمان‌ها را در رسیدن به اهداف یاری می‌رساند.»

در ادامه نقش حسابرسی داخلی در این سه حوزه تشریح می‌گردد:

◆ نقش حسابرسی داخلی در ارزیابی راهبری سازمان

راهبری عبارت است از ترکیب فرآیندها و ساختارهای مورد اجرا توسط کمیته راهبری به منظور آگاهی، هدایت، مدیریت و پایش فعالیت‌های سازمان در جهت دستیابی به اهداف سازمان. بدین ترتیب راهبری بخش اساسی تعریف حسابرسی داخلی محسوب می‌شود. این موضوع در استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی^۴ و رهنمودهای مربوطه نیز مدنظر قرار گرفته است. استانداردهای بین‌المللی اجرای حرفه‌ای حسابرسی داخلی که از این‌پس استانداردهای حسابرسی داخلی خوانده می‌شود در بخش ۲۱۱۰ مقرر می‌کند؛ واحد حسابرسی داخلی باید فرآیند راهبری را ارزیابی و پیشنهاد‌های مناسبی را برای بهبود آن، در راستای تحقق اهداف زیر ارائه کند:

<تصمیم‌گیری‌های راهبردی و عملیاتی

<نظارت بر مدیریت ریسک و کنترل

<ترویج اصول و ارزش‌های اخلاقی مناسب در سازمان

<تضمین مدیریت عملکرد سازمانی مناسب و پاسخگویی

<اطلاع‌رسانی مربوط به ریسک و کنترل به حوزه‌های ذی‌ربط در سازمان

<هم‌آهنگی فعالیت‌ها و تبادل اطلاعات بین هیئت‌مدیره، حسابرسان مستقل و داخلی، دیگر عرضه‌کنندگان خدمات اطمینان بخشی و مدیران اجرایی

◆ نقش حسابرسی داخلی در مدیریت ریسک سازمان

استاندارد حسابرسی داخلی (۲۱۲۰. الف ۱) واحد حسابرسی داخلی باید ریسک‌های مرتبط با راهبری، عملیات و سیستم‌های اطلاعاتی سازمان را در موارد زیر ارزیابی کند:

<تحقق اهداف راهبردی سازمان

<قابلیت اتکا و درستی اطلاعات مالی و عملیاتی

< اثربخشی و کارایی عملیات و برنامه‌ها

< حفاظت از دارایی‌ها

رعایت قوانین، مقررات، سیاست‌ها، روش‌ها و قراردادهای

استاندارد حسابرسی داخلی (۲۱۲۰. الف ۲) مقرر می‌کند؛ واحد حسابرسی داخلی باید احتمال وقوع تقلب و چگونگی مدیریت ریسک تقلب توسط سازمان، ارزیابی را نماید. همچنین بند (۲۱۲۰. م ۱) استاندارد، حسابرسان را به بررسی ریسک مرتبط با هر فعالیت مشاوره‌ای و آگاهی از سایر ریسک‌های مهم ملزم می‌دارد. در همین راستا بندهای (۲۱۲۰. م ۲) و (۲۱۲۰. م ۳) استاندارد به ترتیب حسابرسان داخلی را به استفاده از آگاهی و دانش به‌دست‌آمده از کارهای مشاوره‌ای در ارزیابی ریسک‌های سازمان و عدم پذیرش هرگونه مسئولیت در مدیریت ریسک‌های سازمان و ایجاد و بهبود فرآیندهای مدیریت ریسک هدایت می‌کند.

◆ نقش حسابرسی داخلی در برقراری کنترل‌های داخلی

واحد حسابرسی داخلی باید سازمان را در برقراری کنترل‌های اثربخش از طریق ارزشیابی اثربخشی و کارایی آن‌ها و از طریق بهبودهای مستمر یاری رساند. بر اساس استاندارد حسابرسی داخلی (۲۱۳۰. الف ۱) واحد حسابرسی داخلی باید کفایت و اثربخشی کنترل‌ها را در برخورد با ریسک‌های موجود در نظام راهبری، عملیات و سیستم‌های اطلاعاتی سازمان با توجه به موارد زیر ارزیابی کند:

< تحقق اهداف راهبردی سازمان

< قابلیت اتکا و درستی اطلاعات عملیاتی و مالی

< اثربخشی و کارایی عملکرد و برنامه‌ها

< حفاظت از دارایی‌ها

< رعایت قوانین، مقررات، سیاست‌ها، روش‌ها و قراردادهای

ارتباط بین راهبری، ریسک و کنترل (فناوری اطلاعات)^۵ با راهبری، ریسک و کنترل سازمان

در بیشتر سازمان‌ها حاکمیت کلی، مسئولیت هیئت‌مدیره تحت رهبری رئیس کمیته است. مخصوصاً در سازمان‌های بزرگ و پیچیده، مسئولیت‌های راهبری خاص، ممکن است به ساختارهای سازمانی خاص در سطحی مناسب، واگذار شوند. راهبری فناوری اطلاعات به صورت‌های مختلفی تعریف می‌شود. در چارچوب COBIT^۵ راهبری فناوری اطلاعات را به صورت زیر تعریف می‌کند: راهبری فناوری اطلاعات به‌عنوان ساختاری از ارتباطات و فرآیندها در جهت هدایت و کنترل سازمان، به‌منظور دستیابی به اهداف سازمان، به‌وسیله افزایش ارزش در حین متوازن‌سازی ریسک در مقابل عایدی فناوری اطلاعات و فرآیندهایش تعریف می‌شود. به سبب این‌که فناوری اطلاعات جزء لاینفک عملیات سازمان شده است، راهبری فناوری اطلاعات نیز عنصر لاینفک راهبری سازمان خواهد بود. درواقع می‌توان گفت که راهبری فناوری اطلاعات بخشی از راهبری سازمان است که هم در بخش راهبری کسب‌وکار و هم در بخش راهبری شرکتی می‌تواند موردبررسی قرار گیرد. راهبری، ریسک و کنترل (فناوری اطلاعات) را باید بخشی از راهبری

ریسک و کنترل داخلی سازمان دانست که از عملیات سازمان حمایت می‌کند. در راهبری، ریسک و کنترل داخلی فناوری اطلاعات، راهبری فناوری اطلاعات، قالبی برای مدیریت ریسک فناوری اطلاعات و مدیریت کنترل داخلی فناوری اطلاعات ایجاد می‌نماید، به این معنا که مدیریت ریسک فناوری اطلاعات و کنترل داخلی فناوری اطلاعات ابزاری تسهیلی برای راهبری فناوری اطلاعات هستند.

ضرورت مهارت در فناوری اطلاعات و اعمال مراقبت‌های حرفه‌ای برای حسابرسان داخلی

دو استاندارد حسابرسی داخلی از استانداردهای «ویژگی‌های شخصی» به شرح ذیل، تأکید ویژه‌ای دارند که حسابرسان داخلی باید مهارت‌ها و تجربیات لازم در خصوص ریسک‌ها و کنترل‌های فناوری اطلاعات داشته باشند و آن‌ها باید تکنیک‌های حسابرسی داخلی فناوری محور را مدنظر قرار دهند.

< استاندارد حسابرسی داخلی (۱۲۱۰. الف ۳): حسابرسان داخلی باید دانش کافی درباره ریسک‌ها و کنترل‌های اصلی فناوری اطلاعات و تکنیک‌های حسابرسی فناوری محور موجود برای انجام کارهای محول، داشته باشند. باین‌وجود، از همه حسابرسان داخلی انتظار نمی‌رود در این زمینه به‌اندازه فردی خیره باشند که مسئولیت اصلی وی، حسابرسی فناوری اطلاعات است.

< استاندارد حسابرسی داخلی (۱۲۲۰. الف ۲): حسابرسان داخلی در اعمال مراقبت حرفه‌ای باید بهره‌گیری از حسابرسی فناوری محور و دیگر تکنیک‌های تحلیل داده‌ها را موردتوجه قرار دهند.

سه استاندارد از استانداردهای اجرای عملیات، به‌صراحت، مسئولیت‌های حسابرسان داخلی را در خصوص سیستم‌های اطلاعاتی و فناوری اطلاعات را به شرح ذیل ارائه می‌دهند:

< استاندارد حسابرسی داخلی (۲۱۱۰. الف ۲): واحد حسابرسی داخلی باید این نکته را مورد ارزیابی قرار دهد که آیا راهبری فناوری اطلاعات، از اهداف و راهبردهای سازمان پشتیبانی می‌کند یا خیر.

< استاندارد حسابرسی داخلی (۲۱۲۰. الف ۱): واحد حسابرسی داخلی باید ریسک‌های مرتبط با راهبری، عملیات و سیستم‌های اطلاعاتی سازمان را ارزیابی کند.

< استاندارد حسابرسی داخلی (۲۱۳۰. الف ۱): واحد حسابرسی داخلی باید کفایت و اثربخشی کنترل‌ها را در برخورد با ریسک‌های موجود در نظام راهبری، عملیات و سیستم‌های اطلاعاتی سازمان ارزیابی کند.

استانداردهای فوق؛ این واقعیت را منعکس می‌کنند که یک واحد حسابرسی داخلی، نمی‌تواند فرآیندهای نظام راهبری، مدیریت ریسک و کنترل را بدون در نظر گرفتن سیستم‌های اطلاعاتی و فناوری اطلاعات، به‌گونه‌ای مؤثر ارزیابی نماید. واحد حسابرسی، برای ایفای مسئولیت‌های خود در ارتباط با فناوری اطلاعات باید:

به‌مانند هر دارایی دیگری توسط افراد در سازمان، با آن‌ها برخورد شود. COBIT تمام توانمندسازی‌های مدیریت و راهبری مربوط به فناوری اطلاعات را به‌صورت جامع و در سراسر سازمان، در نظر می‌گیرد یعنی دربرگیرنده تمامی موارد و افراد (داخلی و خارجی) که به مدیریت و راهبری اطلاعات و فناوری‌های مرتبط با فناوری اطلاعات سازمان، مرتبط است.

◆ اصل سوم: به‌کارگیری چارچوبی منفرد و یکپارچه

استانداردها و رویه‌های کاری مرتبط با فناوری اطلاعات بسیاری وجود دارند که هرکدام راهنمایی برای زیرمجموعه‌ای از فعالیت‌های IT فراهم می‌آورند. COBIT 5 با استانداردها و چارچوب‌های دیگر در سطح بالایی همسو است پس بنابراین می‌تواند به‌عنوان چارچوبی فراگیر برای مدیریت و راهبری فناوری اطلاعات سازمان مورداستفاده قرارگیرد.

◆ اصل چهارم: ایجاد رویکردی کلی‌نگر

راهبری و مدیریت اثربخش و کارآمد فناوری اطلاعات سازمان، نیازمند رویکردی جامع است که چندین مؤلفه‌ی متقابل را در نظر می‌گیرد. COBIT 5، مجموعه‌ای از توانمندسازها را جهت پشتیبانی از پیاده‌سازی یک سیستم راهبری و مدیریت جامع فناوری اطلاعات سازمان، تعریف می‌کند. توانمندسازها، به‌صورت مواردی تعریف می‌شوند که بتوانند در جهت رسیدن به اهداف سازمان یاری‌رسان باشند. چارچوب COBIT 5 هفت گروه از توانمندسازها را تعریف می‌کند:

<اصول، سیاست‌ها و چارچوب‌ها

<فرآیندها

<ساختارهای سازمانی

<فرهنگ، اخلاق و رفتار

<اطلاعات

<خدمات، زیرساخت‌ها و برنامه‌های کاربردی

<افراد، مهارت‌ها و شایستگی‌ها

◆ اصل پنجم: تفکیک راهبری از مدیریت

چارچوب COBIT 5 تمایز واضحی بین مدیریت و راهبری قائل است. از آنجایی‌که این دو، فعالیت‌های متفاوتی انجام می‌دهند، نیازمند ساختارهای سازمانی متفاوتی هستند و اهداف متفاوتی را دنبال می‌کنند. این پنج اصل در کنار هم به سازمان اجازه می‌دهد تا یک چارچوب مدیریت و راهبری اثربخش ایجاد نماید که اطلاعات و سرمایه‌گذاری فناوری و کاربرد مزایای ذینفعان فناوری اطلاعات را بهینه نماید.

توانمندسازی COBIT 5

توانمندسازها معیارهایی هستند که به‌طور جزئی یا کلی، بر روی اینکه آیا چیزی عملی است یا خیر، تأثیر می‌گذارد. در این مورد حاکمیت و مدیریت فناوری اطلاعات سازمان را در نظر می‌گیریم. توانمندسازها به‌وسیله‌ی آبشار اهداف، توانمندسازی شده‌اند، مانند اهداف مرتبط با فناوری اطلاعات سطح بالا که توانمندسازی‌های مختلفی که باید به آن‌ها دست‌یابیم را تعیین می‌کنند.

7 دسته از توانمندسازهای در چارچوب COBIT 5 عبارت‌اند از:

<ارزیابی اثربخشی کنترل‌های داخلی مرتبط با سیستم‌های اطلاعاتی سازمان را در فرایند برنامه‌ریزی حسابرسی سالانه خود، منظور نماید.

<ریسک‌های فناوری اطلاعات سازمان را ارزیابی کند.

<نظام راهبری فناوری اطلاعات، مدیریت ریسک و کنترل‌های فناوری اطلاعات سازمان را ارزیابی نماید.

<اطمینان حاصل نماید که کارکنان حسابرسی داخلی از دانش و تخصص کافی در زمینه کنترل‌های فناوری اطلاعات برخوردار باشند.

چارچوب COBIT 5 به‌عنوان چارچوبی برای راهبری، ریسک و کنترل (فناوری اطلاعات)

«اهداف کنترلی برای اطلاعات و فناوری‌های مرتبط با آن» مجموعه‌ای از روش‌ها برای مدیریت فناوری اطلاعات است که توسط انجمن کنترل و حسابرسی سیستم‌های اطلاعاتی^۷ (ISACA) و انجمن راهبری فناوری اطلاعات^۸ (ITGI) در سال ۱۹۹۶ ایجاد شد. چارچوب COBIT نیازمندی‌های کسب‌وکار برای اطلاعات و راهبری را به اهداف خدمات فناوری اطلاعات گره می‌زند. مدل فرآیند COBIT این امکان مدیریت و تحت کنترل قرار دادن صحیح فعالیت‌های فناوری اطلاعات و منابع پشتیبانی آن‌ها را بر اساس اهداف کنترلی COBIT همچنین همسویی و راهبری آن‌ها را فراهم می‌سازد. به‌طور خلاصه می‌توان گفت که منابع فناوری اطلاعات توسط فرآیندهای فناوری اطلاعات مدیریت می‌شوند تا اهداف فناوری اطلاعات را برآورند، به‌طوری‌که بتوانند پاسخگوی نیازمندی‌های کسب‌وکار باشند. COBIT 5 در اواخر سال ۲۰۱۲ توسط ISACA منتشر گردید که دارای ۵ اصل و ۷ توانمندساز برای مدیریت و راهبری فناوری اطلاعات سازمان است. در ادامه به خلاصه‌ای از اصول و توانمندساز و مدل مرجع فرآیندها در COBIT 5 می‌پردازیم.

اصول COBIT

COBIT بر پایه‌ی پنج اصل زیر برای مدیریت و راهبری فناوری اطلاعات سازمان بنا شده است:

◆ اصل اول: برآوردن نیازهای ذینفعان

سازمان‌ها به وجود آمده‌اند تا به‌وسیله برقراری تعادل میان تحقق مزایا و بهینه‌سازی ریسک و استفاده از منابع، برای ذینفعان خود، خلق ارزش نمایند. COBIT تمام فرآیندهای موردنیاز برای حمایت از خلق ارزش کسب‌وکار، با استفاده از فناوری اطلاعات را فراهم می‌آورد. به این دلیل که هر سازمانی اهداف متفاوتی دارد، یک سازمان می‌تواند COBIT را برای ایجاد تناسب بین مفاهیمش با استفاده از آبشار اهداف، ترجمه‌ی اهداف سطح بالای سازمان به اهداف مشخص و قابل مدیریت با فناوری اطلاعات و نگاشت آن‌ها به فرآیندها و روال کارهای مشخص، سفارشی نماید.

◆ اصل دوم: پوشش تمام سازمان

COBIT راهبری فناوری اطلاعات سازمان را در راهبری سازمان جمع می‌کند. COBIT تمام نقش‌ها و فرآیندهای درون یک سازمان را پوشش می‌دهد و تنها بر «کارکرد فناوری اطلاعات» تمرکز نمی‌کند، بلکه با اطلاعات و فناوری‌های مربوط به آن، به‌عنوان دارایی‌هایی برخورد می‌کند که باید

دسته اول: اصول، سیاست‌ها و چارچوب‌ها
وسيله‌ای برای ترجمه‌ی رفتارهای مطلوب به راهنمای عملی برای مدیریت روزانه

دسته دوم: فرآیندها

مجموعه‌ای سازمان‌یافته از رویه‌های کار و فعالیت‌ها، برای دستیابی به اهداف معین و ایجاد مجموعه‌ای از خروجی‌ها در پشتیبانی از دستیابی به اهداف کلی

دسته سوم: ساختارهای سازمانی

نهادهای تصمیم‌گیرنده‌ی کلیدی در یک سازمان

دسته چهارم: فرهنگ، اخلاق و رفتار

افراد و سازمان‌ها که اغلب ناچیز شمرده می‌شوند مانند عامل موفقیت در فعالیت‌های مدیریتی و راهبری.

دسته پنجم: اطلاعات

عمل تأثیرگذار در هر سازمانی است و شامل تمامی اطلاعاتی می‌باشد که تولید شده و به‌وسیله‌ی سازمان بکار گرفته شده است. اطلاعات برای حفظ حرکت و راهبری صحیح سازمان موردنیاز است، اما در سطح عملیاتی، اطلاعات، اغلب محصول کلیدی خود سازمان است.

دسته ششم: خدمات، زیرساخت‌ها و برنامه‌های کاربردی

شامل زیرساخت‌ها، تکنولوژی‌ها و برنامه‌های کاربردی که سازمان را با پردازش فناوری اطلاعات و خدمات، مجهز می‌کند.

دسته هفتم: افراد، مهارت‌ها و توانایی‌ها

که مرتبط با افراد هستند و برای اتمام موفقیت‌آمیز همه‌ی فعالیت‌ها و برای تصمیم‌گیری‌های درست و انجام فعالیت‌های بهبودیافته، موردنیاز است.

فعالیت‌های «برنامه‌ریزی»، «پیاده‌سازی» و «پایش» در داخل فرآیند یا داخل موضوعات خاصی که اشاره شد، هستند (مانند کیفیت و امنیت). زمانی که به فناوری اطلاعات در سطح سازمان نگاه می‌کنیم، در دامنه‌هایی همسو با حوزه‌های مرتبط‌تر با فعالیت قرار گرفته‌اند. شکل (۱) زیرمجموعه‌ای کامل از ۳۷ فرآیند مدیریتی و راهبری در COBIT5 را نشان می‌دهد.

نحوه پوشش راهبری، مدیریت ریسک و کنترل فناوری اطلاعات توسط COBIT5

فرایندهای زیر چگونگی انطباق COBIT5 را با راهبری، ریسک و کنترل (فناوری اطلاعات) بیان می‌دارد:

<فرایند حوزه راهبری ۰۱ EDM تا ۰۵ DM بر فرایندهای راهبری سازمان 5 در حوزه فناوری اطلاعات تأکید دارند.

<فرایند APO۱۲ بر مدیریت ریسک فناوری اطلاعات تأکید دارد.

<فرایند MEA۰۲ بر نظارت، سنجش و ارزیابی سیستم کنترل داخلی تأکید دارد.

مدل مرجع فرآیند COBIT5 فرایندهای راهبری و مدیریت فناوری اطلاعات سازمان را به دامنه فرآیند اصلی تقسیم می‌کند:

<راهبری: شامل ۵ فرآیند راهبری است: در هر فرآیند، روال‌های کار ارزیابی، هدایت و پایش^۱ (EDM) تعریف شده‌اند.

<مدیریت: شامل ۴ دامنه است و هم‌راستا با حوزه‌های برنامه‌ریزی، ایجاد، اجرا و پایش^۱ (PBRM) بوده و پوشش دهی فناوری اطلاعات را به‌طور کامل فراهم می‌کند. این دامنه‌ها، تکاملی از دامنه COBIT4.1 و ساختار فرآیند است. نام این دامنه‌ها در جهت معرفی نام ناحیه‌ی اصلی انتخاب شده‌اند، اما شامل افعال بیشتری هستند که آن‌ها را توصیف می‌کنند:

<همسوسازی، برنامه‌ریزی و سازمان‌دهی^۲ (APO)

<ایجاد، در اختیار گیری (تحصیل) و پیاده‌سازی^۳ (BAI)

<ارائه، خدمت‌رسانی و پشتیبانی^۴ (DSS)

<پایش، ارزیابی و ممیزی^۵ (MEA)

هر دامنه‌ای شامل تعدادی فرآیند است. اگر بیشتر فرایندها نیازمند

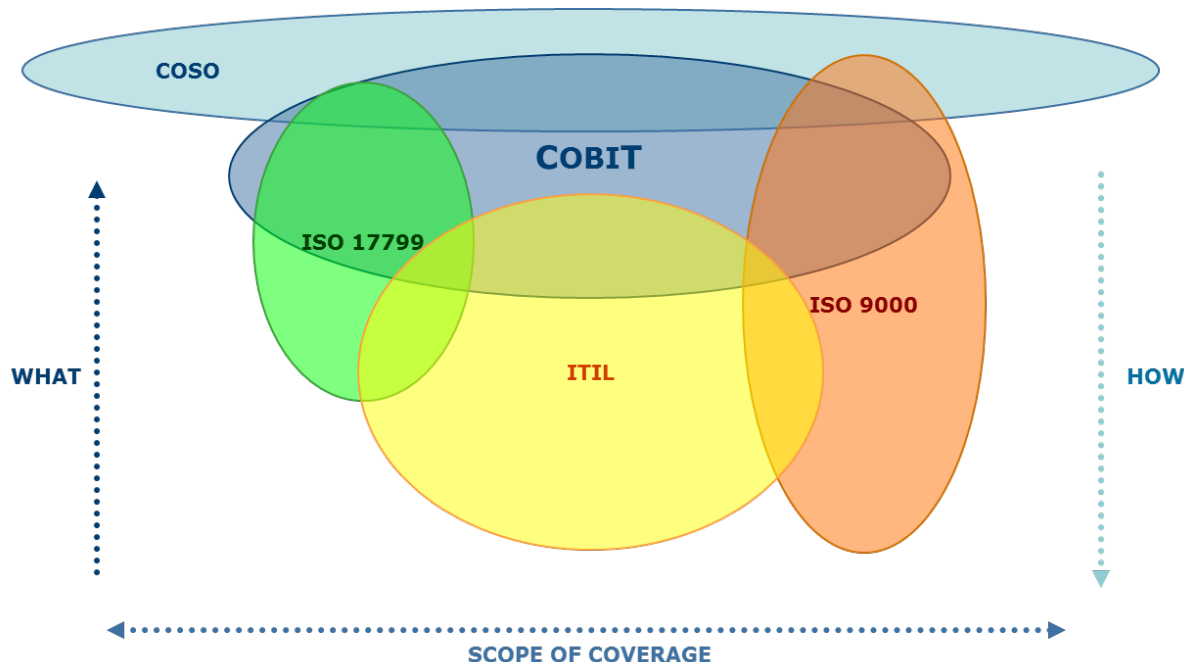
شکل ۱. فرایندهای حاکمیت و مدیریت فناوری اطلاعات سازمان (ارزیابی، هدایت و پایش)

فرایندها برای مدیریت اطلاعات

شکل ۲. جایگاه COBIT نسبت به سایر چارچوب های معتبر

ارتباط بین COBIT با COSO^{۱۶}

شکل (۲) جایگاه چارچوب COBIT نسبت به چارچوب COSO و سایر با توجه به نقش حسابرسی داخلی در اطمینان بخشی و مشاوره به استانداردهای فناوری اطلاعات را به نمایش می گذارد. COSO به عنوان چارچوب یکپارچه کل راهبری شرکتی را پوشش قرار می دهد و چارچوب COBIT به عنوان بخشی از چارچوب COSO در حوزه کنترل های فناوری اطلاعات است که مانند چتری تمامی استانداردهای حوزه فناوری اطلاعات را تحت الشعاع خود دارد.

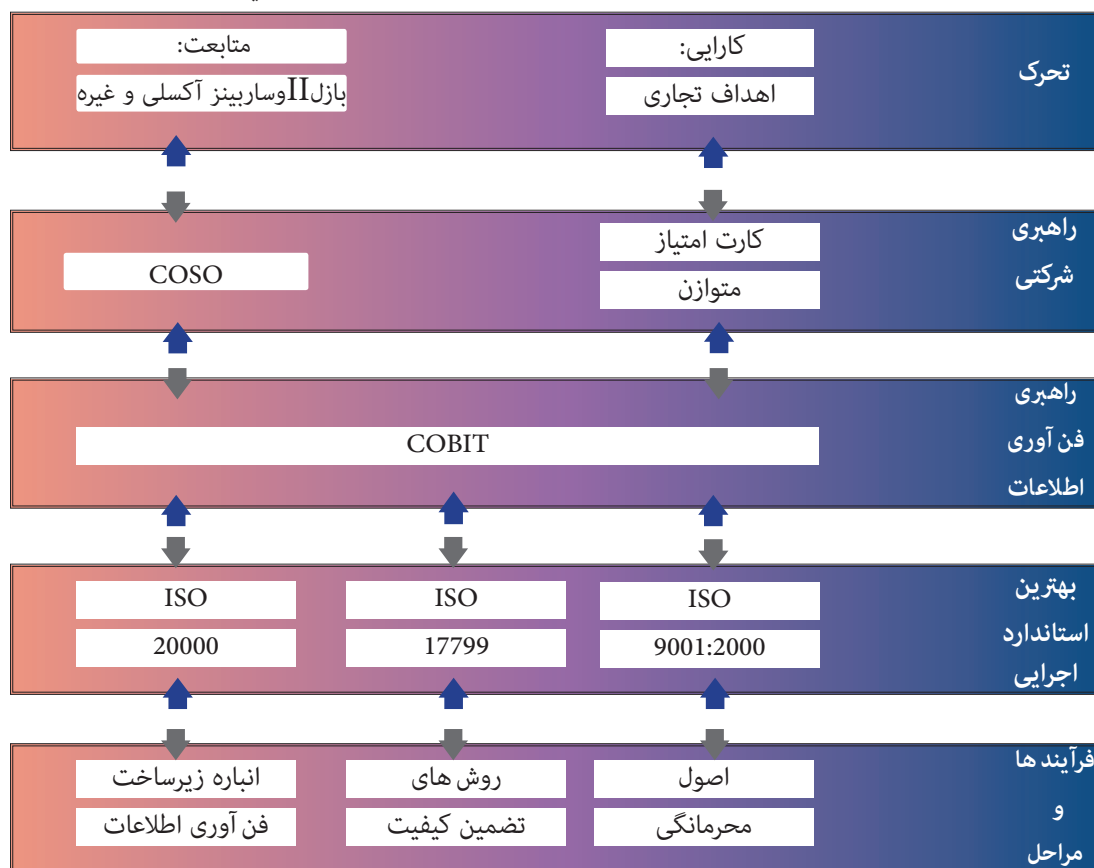
موقعیت COBIT نسبت به COSO

شکل (۳) جایگاه COBIT و راهبری فناوری اطلاعات را در راهبری شرکتی نشان می دهد. همان طور که ملاحظه می کنید، دو بعد راهبری شرکتی مطابقت و عملکرد با به کارگیری چارچوب COSO و BSC^{۱۷} می تواند تحقق یابد. سازمان ها می توانند با پیاده سازی و به کارگیری چارچوب COBIT و ایجاد راهبری فناوری اطلاعات در سازمان، سبب بهبود سیستم کنترل داخلی سازمان و در نهایت افزایش راهبری سازمانی گردند.

نتیجه گیری

با توجه به نقش حسابرسی داخلی در اطمینان بخشی و مشاوره به هیئت مدیره در راستای راهبری، ریسک و کنترل سازمان که امروزه با عنایت به اهمیت راهبری، ریسک و کنترل (فناوری اطلاعات) در تحقق اهداف سازمان به ویژه بانک ها و مؤسسات اعتباری، بیمه ها و شرکت های مخابراتی دارد، یادگیری و استفاده از استانداردها و چارچوب های حوزه فناوری اطلاعات امروزه برای حسابرسان داخلی اجتناب ناپذیر است. یکی از چارچوب ها که به عنوان چارچوب پذیرفته شده در حوزه راهبری، ریسک و کنترل فناوری اطلاعات وجود دارد، چارچوب COBIT است. با عنایت به اینکه چارچوب COBIT با چارچوب کنترل های داخلی یکپارچه COSO همسو و هم جهت است، آموزش، یادگیری و به کارگیری این چارچوب برای حسابرسان داخلی بانک ها و مؤسسات اعتباری، بیمه ها و شرکت های مخابراتی جهت حسابرسی و ارزیابی کنترل های داخلی فناوری اطلاعات امری ضروری و اجتناب ناپذیر است.

شکل ۳. جایگاه COBIT و راهبری فناوری اطلاعات در راهبری شرکتی

پی نوشت ها:

منابع:

- ۱. کارشناس ارشد حسابداری (نویسنده مسئول: Re.sabri@yahoo.com)
- ۲. دانشجوی دکتری حسابداری دانشگاه آزاد دماوند
- ۳. دانشجوی دکتری حسابداری دانشگاه فردوسی مشهد
- ۴. International Standards For the Professional Practice of Internal Auditing
- ۵. Governance, Risk, Control IT
- ۶. Control Objectives for Information and Related Technologies
- ۷. Information System Audit and Control Association
- ۸. IT Governance Institute
- ۹. Enabler
- ۱۰. Evaluate, Direct, Monitor
- ۱۱. Plan, Build, Run, Monitor
- ۱۲. Align, Plan, Organise
- ۱۳. Build, Acquire, Implement
- ۱۴. Deliver, Service, Support
- ۱۵. Monitor, Evaluate, Assess
- ۱۶. Committee Of Sponsoring Organization Of the Treadway Commission
- ۱۷. Balanced Score Card
- بنیاد پژوهشی انجمن حسابران داخلی. (۲۰۰۹). حسابرسی داخلی خدمات اطمینان بخشی و مشاوره‌ای، (ترجمه: کمالی زارع، علی. کثیری، حسین. زندیه، بهمن، ۱۳۹۲). انجمن حسابران داخلی ایران و بانک مسکن
- سازمان راهبری فناوری اطلاعات. (۱۹۹۸). حسابرسی و کنترل فناوری اطلاعات (ترجمه امیر سپهرام، ۱۳۸۹)، موسسه حسابرسی هوشیار ممیز عربی، محمدرضا؛ امیدواری، ناصر؛ صبری، رضا. (۱۳۹۲)، بررسی ارتباط حاکمیت فناوری اطلاعات و حاکمیت شرکتی، اولین سمینار ملی حاکمیت شرکتی توسط سازمان بورس اوراق بهادار، اردیبهشت ماه
- ISACA. (۲۰۱۳). COBIT Foundation

